یازو قاعدەلری.

مرتبی:
«قاپالدە معلم فاتح صادقوف.»

ناشری:
معارف کتبخانەسی

کتبخانهٔ شخصی
رستم سعید اوغلی عمران
(u.u8686@gmail.com)

قزان، یارەلایوا مطبعەسی.

КАЗАНЬ
Типо-литографія И. В. Ермолаевой,
Кольц. Кавчранкова.
1918.

«یازو قاعده‌لری»

مرتبی:

«قاپالده معلم فاتح صادقوف.»

۱۹۰۷ سنه معلملر جمعیتی طرفندن مکتبلر اوچون قبول ایتلدگندن باسلغان نسخه‌سی بیك تیز آراده ساتلوب بتکانگه ایکنچی مرتبه (بر قدر نرسه‌لر آرتدریلوب) باسدرلدی.

ناشری

معارف کتبخانه‌سی

یارمالایوا مطبعه‌سی قزان.

КАЗАНЬ
Типо-литографія И. В. Ермолаевой,
бывш. Ключникова.
1908.

یازوچیدن بر ایکی سوز:

یازو یازمق هر کم اوچون بیك کیرکلی بر فندر. شونك اوچونك یازو حقنك حضرت علی: «بالالرکزنی یازو ایله زیننله کز، آنك اوچون یازو بیك کیرك اشدر، شادلغنك ایك زورسیدر» معناسنده سوز سویله‌مشدر.

واقعا اویلاب قاربق. یازو بولماسه ایدی الله‌نك برلـکینی، دین حکملرینی، تورلی علم وفنلرکه کیرك کتابلرنی قایدن آلور ایدك؟

نیچه مك یل بورون بولغان خلقلرك حاللرنی بلدره تورغان نرسه یازو توکلده نه‌در؟

ایك مشهور بر عالم اوزینك بلکاننی میدانغه قویو، علمی ایله اوزی کبی آدم بالالرینه فائده بیرزوده یازوغه محتاج توکلمی؟

یازو بولماسه اوزمزدن براق اولانلره بر اشمزنی بلدره آلور ایدکمی؟ بیگرا کده بو صوکغی زمانلرده چوبن یول، پراخودلر میدانغه کیلوب سفر وبول مشقتلری بیك کیمگاندن خلقك هر قایوسی براق برلره کیتوب آتا، آنا، توغان، دوستلرندن آیرلشوب تورولر کوباید کندن یازو بولماسه آنلر نه قیلورلر، نیچرك قیلوب برینك حالنی ایکنچیسی بلور ایدی؟

یازونك قدر وقیمتنی بلور اوچون یازو بلمه‌گان بر آدمك هر اش حقنده نه قدر مشقتلره اوچراب آنچه‌لر توزدروب، تورلی مشقتلر ایله باشقه‌لردن یازدروونی اوبلاب فکرلمك ینسه کیرك.

اوزون سوزنك قسقه‌سی: دنیاده هیچ‌بر تورلی صنف وخلق یوقدر، که یازوغه محتاج بولماسون؟ نیندایگنه اش بولسه بولسون فقط شول یازو ایله یورتلمکده ویازو ایله تمام اولمقده‌در.

ایشته یازو ایك کیرکلی، آدمنك محتاج بولدغی، مدنیتکه کیرکلی بر اش بولغانغه آنی تیوشلیسنچه بلو غیرت ایتو واجبهٔ انسانیه‌در.

لکن شول قدر کیرکلی بر علمنك قدری بزم روسیه مسلمانلری آراسنده حاضرگه تیوشلی روشچه بلنگانی یوقدر. شونك ایچوندرکه ۵ - ٦ - ۱۰ بللر اوقوغان افندیلر یازو یازمق شرفندن محروم قالالر. «یازو بلم» دیگانلرمزنکده هیچ‌بر یازو دیوب راحتلانوب اوقورلق توگلدر.

یازا بلو کیرك بولغانی کبی شونی قاعده‌سنچه ترتیبی ایله یازمق لازمدر. چونکه قاعده‌چه یازلماغان سببلی نه قدر مقصودلر اوته، اشلر فائده‌سز قالمقده‌در. قاعده وترتیبلره رعایت قیلماغانلغمزدن توگلمی که برمزنك یازوینی ایکنچیمز اوقی آلمایور.

شول سببلدندرکه گزیته‌چیلر هر کوننی: «فلان افندی! یازووگزنی تانوب اوقی آلمادق، شونکچون خطگز گزیته‌گه درج قیلنمی» دیه اعلان قیلوب تورمقده‌لردر.

«بو زمانغه قدر ترتیبسز قاعده‌سز اولسه‌ده یازوب کیلدك، موندن سوگده شولای اوته‌ر ئلی» دیمك بیك اولسکان غفلت، آخر درجه نادانلقدر. زیره‌که بتون دنیاده بزم روسیه مسلمانلرندن باشقه

نینداېگنه مدنی خلق اولغه یازولرنده اوزلرینه مخصوص قاعده‌لری باردر. اش شولای بولغاچ بزلرگنه نیچوك آلدن چغوب قالورمز ایکان؟ ثالله بزگنه بیك عقللی باشلر بولوب باشقه‌لر یوق ایله چوبالا تورغان خلقلر میکان؟

مونه شوشندای سببلرنی اویلاب بر ایکی اوچ یلدن بیرلی بزنك روسیه مسلمانلریده آز آز املا خصوصلرینی ایسکه آلا باشلادیلر.

بنم هیچ لیاقتم اولماسه‌ده اصلاح املایه دائر بر رساله‌چك ترتیب قیلوغه باطرچیلق ایتـدم. اوقوچیلردن کیمچیلکلرنی عفو قیلولرنی اوتنهم.

ف. صادقوف.

بسم الله الرحمن الرحیم

بو رساله دورت قسم اوزرینه ترتیب ایدلەچکدر:

برنچی قسم عموما یازو یازغانده رعایه قیلورغه تیوشلی اولان آداب وترتیبلر.

ایکنچی قسم ترکچه سوزلرنی یازوده رعایه قیلا تورغان قاعدەلر.

اوچنچی قسم ـ عربچه سوز وکشی اسملرینی درست یازو حقندەغی قاعدەلر.

دورتنچی قسم ـ یازو آراسنده اعتبار قیلنا تورغان علامت واشارتلر حقنده.

I.

«برنچی قسم»

نیندایگنه یازو برلسەده پاك وبتون کاغدکه یازمق، هم کاغدنك هر دورت چیتندەده بر آرا قالدرمق تیوشدر. ممکن قدر کاغدنی کرلاندرماو، قارا فلان تیدرماسکه دقت قیلو تیوش اولدغندن قول مایلی وکرلی وقتده کاغدنی تونماالیدر.

یازونی باشندن آخرینه قدر بر قلم ایله یازماالیدر. کاغدآننك موندە آوشوب یازو بوزلماسون اوچون صول قولایله کاغدنی چیتندن باسوب تورماالیدر.

یازغانده باشنی بر طرفغه آوشدرمای، ایرننی تشلامای، آوزنی آچمای، کاغذ اوستینه یاتمای، اوستالگه کوکرا گنی تیگزمای، باشقه اعضالرنی مناسبتسز قیملداتمای یازمالیدر.

یوللرنی ممکن قدر توز وطوغری قیلوب، یول آرالرنده ایکی یولنگ سوزلری آرالاشوب کیتماسلك قدر آچق قالدرمالیدر.

قلم قرداشنی توتغانده اوچندن بر ذیرشوکدنده کیم قالدروب توتماسقه کیرکدر.

قول تالوب یازوغه کیمچیلك کیلمه‌سون اوچون قلم قرداشنی بیك قسوب تـوتمای بوشاغراق توتارغه ترشمق، یازغان وقتده بله‌زك برونی وچنچه بارماق ایله بر آز تایانمق تیوشلیدر.

کاغذ سزلماسون، قلمك تیز توزماسون، قرداش اوچی سنماسون اوچون قاتی باصیچه تیرروبکنه یازارغه کیرکدر.

قلمنی قاراغه کوب مانمای، قلم اوچنده قارانی آزراق توتبو کیرك اولدغی کبی، قرداشنی همیشه آغزغه طمغـوب کوب صولارغه‌ده تیرش توگلدر.

حرفلرنی برنی قالون برنی نچکه قویمای ممکن قدر هر حرفنی تیگز قویبو، معجمه (نقطه‌لی) مهمله (نقطه‌سز) لرینه بیگرا کده دقت قیلمالیدر.

ک، گ، ڭ حرفلرینك اوزلرینه مخصوص علامتلربنی قویوده هم اعتبار قیلو بیك لازمدر.

هر سوز وحرفنی اوّلدن اویلاب وفکرلاب یازو تیوشلی اولدغندن «آیدا بزگه نیچوك یازساق شولای یارار» دیوب اعتبارسزلق قیلو خصوصا یاکی کشیلرگه هیچ مناسب اش توگلدر.

ناگاه خطالق ایله یاکلش یازلسه اوسننden برگنه سزوب قویو کیرکدر. پچاق فلانلرایله قرو، کاغذ قارالتوب بترو ادبکه خلافدر.

یولنڭ آخرنده سوز تمام اولمای سیمیچه برگنه حرف قالسه آنی ایکنچی یول باشینه یالغزنغنه قویو یاراماس، امّا آبررغه ممکن بولوردای ایکی حرف قالسه اول وقتده یول باشینه قویلور، لکن آنده‌ده سوز تمام بولماغاننی بلدرو اوچون یولنڭ آخرینه قسقه‌غنه سزوب قالدرلور.

بر سوزنڭ نیندای تلدن ایدکینی ومعناسنی بلوب املاسنی توغری یازوغه ترشمق لازمدر.

تلنی کیکایتو وساده‌لشدرو اوچون اویرانگان ترکیچه سوزلر بار وقتده باشقه‌لرنی استعمال ایتمه‌سکه کیرك.

نه‌سه نیندای یازو بولسون هرآدمك اوق وآکلای آلا تورغان روشده آچق وآنق یازمالیدر.

ملالق کورستم دیوب کیلشسز ومناسبتسز باشقه تلنڭ سوزلری ایله یازودن بیگراك ساقلانمالیدر (آت، جلقی سوزلری بار وقتده فرس دیمك نه قدر کولکی بر اشدر).

اوقوچینڭ حالنی، مزاج وطبیعتنی (منەز)، بلووینڭ درجه‌سنی فکرلاب قلم یورگزو آیرم اعتبار قیلنه‌چق شرطدر.

براوگه خط یازغانده ممکن اولدغنده قویبه‌سنی آلوب قالمالیدر. آنچه قزغانام دیوب کاغذ کانؤیرتلرك جرقا وناچارلرنی استعمال قیلو هیچ یاری تورغان اش توگلدر.

بر صوڭ وقتلرده سوز وجمله آرالرینه قویلمقده اولان علامتلرك یازودن درست معنی آلورغه کوب فائده‌لری اولدغندن اول حقده‌ده اعتبارلی بولورغه تیوشدر.

II.

«ایکنچی قسم»

بزنلك ترکی تلمزده باری ٣٤ حرف اولوب بونلرك ٢٦ سی هـر ایکی یاغندن قوشوب یازو ممکن بولغان حرفلردر. بونلره (حروف متصله) دینلور.

ب، پ، ت، ث، ج، چ، ح، خ، س، ش، ص، ض، ط، ظ، ع، غ، ف، ق، ك، گ، ڭ، ل، م، ن، ه، ی حرفلریدر.

سیگزسی اوزندن اول کیلگان حرفکه‌گنه قوشلوب اوزندن صوڭ کیلگان حرفکه قوشلمی یازلا تورغان حرفلردر. بونلرغه «حروف منفصله» دینلور. ا، د، ذ، ر، ز، ژ، و، ۋ حرفلریدر.

ث، ح، ص، ظ، ع ذ حرفلری عـربچه سوزلرده‌گنه بولا. پ، چ، گ، ژ، ۋ حرفلری فارسیچه هم روسچه هم ترکیچه تللرده بولا. بوندای حرفلی کلمه‌لر عرب تلنکی بولمیدر.

اخطار:

تلمزده اوچ تورلی کاف باردر: کاف عربی، کاف فارسی سا‌ڭراو کافدر.

کاف عربی: کتاب، مکتب، کیل، کیت، کور، کر، کامل سوزلرنده‌گی کافلر کبی.

کاف فارسی: گل، اوگز، موگز، اگر، مگر، گوهر، توگه‌ر. سوزلرنده‌گی کافلر کبی.

ساغراو کاف: سینك ، آنك ، جانك ، مالك ، صوك ، موك سوزلرنده‌گی کافلر کبی.

بو کافلرنی بربرندن آیرر اوچون علامتلریده باردر. کاف عربی (ک = ك) کاف فارسی، (گ) ساغراو کاف (ڭ = ڭ) صورتنده یازاورلر.

لکن قول یازولرنده ساغراو کافنی جیکللك بولسون اوچون بر نقطه‌غنه قویوب (ڭ) صورتنده‌ده یازلمقده‌در.

(بعض محررلر کبی ساغراو کافنی نك صورتنده بر نون ایله یازمق شانی النیه صورتلرنده ایکیشر حتی بعض سوزلرده اوچار نون بر ره‌ندن کیلدکندن بر کیلشمزلك پیدا اولمقده‌در. شونکچونده کاف یانینه نون قویوب یازو معقول اش اولماسه کیره‌ك).

لا ترکچه‌ده ح، ع حرفلری اولمادغندن هربر ترکی سوزنی خ، غ صورتنده نقطه‌لی یعنی اوستلرینه تورتوب یازلور. یازغان، یاخشی، شاخشی، قارغا، توغری، بغلغان، خاتون، بالغان کبی.

حرکهٔ حرفیه‌لی سوزلرده ص حرفی بیك قبا ایشتلگانگه کوره شوندای سوزلرده (س) گنه یازو آرتقدر: سامار ، سوسار، سیلار، سارق، سالام سیبه‌ر، سوقا کبی. اما حرکهٔ حرفیه‌سز سوزلرده قابسی ایشتلسه شونسنی یازلور: صبر، قصر، صندق، سمر، سکل کبی.

ط ، ت حرفلری آراسنده‌ده ترکچه‌ده آیرما اولمادغندن بیگرا کده حرکهٔ حرفیه‌لی سوزلرده (ط) بیك قالون ایشتلگانگه، حرکه‌لی حرفلرده هر ترکچه سوزنی (ت) ایله یازمق تیوشدر.

تولمق، توغز، توفراق، تاو، تامر، تاتلی، توغری تاتار، باتار، باتار، بوتار، قاتار، ماتور، تیبه‌ر، تورام، توکام کبی.

ض، ظ حرفلری عربچه سوزلرگه خاص بولوب ترکچه‌ده بولماغانغه کوره هربر ترکچه سوزنی (ز) ایله یازمق کیرکدر. آبزی زور کشیگه یازغان، قازان شهرنده توزان بیك آرزان، زوراتده کلته‌لر توزغان، توغز سازان بالغی آلدم. بورکینك توزغاننی سیزگان. زویه سووی جارنی قازغان، بازارده خلق آزایغان ایکان کبی.

«حرکهٔ حرفیه»

هر حرفنی آستلی، اوستلی یا اوتورلی قیلوب اوقوتا تورغان علامتلرگه حرکه دیوب آیتله‌در.

عربچه تلده حرکتلر سوز آراسنده بولماسه‌ده ترکچه‌ده حرکه‌لر سوز آراسنده ذکر قیلنه‌در.

مثلا: اوستلی حرفدن صوك (ه) آستلی حرفدن صوك (ی) اوترلی حرفدن صوك (و) کوتعروب سوزوب اوقولا تورغان حرفدن صوك (ا) یازلور. بو دورت حرفکه «حرکهٔ حرفیه» یا ایسه «حروف املا» دیوب آیتلور.

۱ نچی قاعده — ایکی معنالی سوز هیچ بر وقتده قوشلوب یازلماسلر.

تطبیق:

کوب یازو، بال تاتلی دیوب بارمافنی یوتمیلر، کوب سویله‌گان کوب بلمز، فقیر بولساك خور بولدك، بازارده قزانداش، کتاب، قلم، کاغذ ساتالر. اورام بالاسی تربیه‌دن ئوری قالا. کتاب یاخشی خلفه‌در. مکتب بالالرنی چن کشی قیلوب چغارادر. قالپاقنی خاتون

کیه‌در. افلیسون لیمون جلی یاقده برلادر. یالغاولق دفیرلرنک دوستیدر.

بونلرنی: کوبیازو، یالقاتلیدبوب بارمافنیوتمیلر ...... دیوب یازو خطادر.

سؤال — کوب یازو دیگان جمله‌ده نی اوچون بانی یازونک یاسینه قوشوب یازمادك ؟

جواب — ایکی سوز هیچ بر وقتده قوشلوب یازو بارامانغه کوره.

تنبیه — هر قاعده نی اوّلا یالالرغه تمام توشندروب بلدرتکاندن سوکغنه تطبیق اوچون هر قاعده‌دن سوك یازلغان جمله‌لرنی املا قیلدرتلورده، هر جمله‌ده یوقاریده یازلغان روشچه سؤال جواب طریقه‌چه سوراب یازو تیروشدر.

٢ نچی قاعده — بر سوزده قوشوب یازو ممکن بولغان حرفلرنی آیروب یازو خطادر.

§

اوستال، چالما، بالتا، تاقتا، تلگان، بلگان، مافتاب، کولکی، کولمك، لامپا، اشکاف، مونچه، بیشمت.

مکتب ایشگی اولکان بولا. یامدق آستغه یومشاقدر. قارا تاقتاغه یازو آق توشه. کیبندن شیکر آلدم. آشغغان آشغه پشار. اولگان صیر سوتلی بولا. آیتلگان سوز کیری قایتماس. سبق بلگان شاکرد مافتاولی بولا.

بونلرنی : اوس‌تال، چال‌ما... صورتنده یازو خطادر.

س — چالما دیگانده نه اوچون لامنی میمدن آیروب چال‌ما صورتنده یازمادك؟

ج — بر سوزده قرشوب یازو ممکن بولغان حرفلرنی آیروب یازو خطا بولغانلغه کوره.

س — چالما دیگانده نیگه چا دیگانده‌گی الفکه لامنی قوشوب یازمادك ؟

ج — الف حروف منفصله‌دن بولغانلغی اوچون ارزندن صوڭ کیلگان حرفکه قوشلمی.

۳ نچی قاعده — ترکیبده بر حرف ایکی قات ایشتلسه. شونلرنڭ هر ایکاویده یازلور.

قوللق، باللق، ماللق، تاللق، ساللاب، سورق، قروق، قرواق، بوراق، اسسی، ات قویاننی قووب توتدی. قار سووق بولا. قروقنڭ اچی قووش بولا. قوللاما تاتلی بولا. بوری قوینی بووب اولتره. مالای جاللانوب خدمت قیلا. خلفه احمدنڭ یازووندەغی یاکلشنی توزاتدی. قوواق دیوب تاللرغه‌ده آیتلە. اسسی جیرده سووق قدرلی بولا. ایبون، ایبول آیلری اسسی بولا.

س — قوللقنی نی اوچون قولق روشنده‌گنه یازمادك؟ قوللق دیگانده نیگه لامنی واوغه قوشمادك؟ قووب توتدی دیگانده نی اوچون (ب)نی توتدینڭ (ت)سینه قوشوب یازمادك ؟

تنبیه: بو ۳نچی قاعده‌نڭ عربچه سوزلرده یورمگاننی شاکردلره آیتوب کیته‌رگه کیرك.

§

٤ نچی قاعده — آخرنده ساکنلی (ب) بولغان سوزلرده بادن اولکی حرف اوترلی بولسه اوترگه علامت بولسون اوچون (ب)دن بورون بر واو یازلور.

مکتبده بالالر اوقوب، یازوب اوترالر. بازارغه باروب کوب نرسه‌لر کوروب، آلغان تاوارلرغه آنچه بیروب، قایتوب کیلدم یول یوروب آروب بتکان، اول کیچه کیتوب ایدی، قونوب قایتدی. بن اویله‌گه کیلوب بینه آلماسام، کوتوب وقت اوزدروب تورماکز! طرشوب اوقوماساك بلوب بولمی. آری باروب، بیری کیلوب، نی بتروب یوریسز. ساماوار قویوب، چای اچوب اوترغانده شاکر افندی کیلوب کردی.

س — اوقوب، یازوب... دیگانده‌گی سوزلرده نی اوچون بادن بورون واو یازدك؟ آنلرنی اوقب یازلب... صورتنده‌گنه یازساك بولمی‌مه؟

اوقوبنك قافنی نیگه واوغه قوشمادك؟ اوقوب یازوب دیگانده (ب) نی یاغه قوشوب نیگه یازمادك؟

تنبیه: شوندی سؤاللرگه آچق قیلوب جواب بیره بلگان شاکرد شول قاعده‌لرنیده بلگانگه حساب ایتله.

٥ نچی قاعده — روسچه و باشقه تللردن آرالاشقان یاکی سوزلرنی درست اوقولسون اوچون ایشتلگان روشچه یازمق تیوشلر. (٥)

§

تیلیگرام، تیلیفون، ساماۋار، گزیته، ژورنال، پیتربورغ، اورینبورغ، ایستانبول، تیپوگرافیه، گرامافون، فابریکا، کالیندار، بیلیت، ماشینا، بوشلینه، لامپا، چاینیك، باراخود، بارژا . . .

(٥) بو قاعده‌دن تلمزه آرالاشقان عربچه سوزلر تبرك اوچونگنه استثنا قیلنالر. فقط . . .

س — تیلیگرامنی نه اوچون تلگرام صورتنده هرکه‌ٔ حرفیه‌سز یازمادك؟
جواب . . . . . .

§

٦ نچی قاعده — دن، ده، غه، که، لر، ك، مق، ملك، لق، لك، نچی، لی، غی گی کبی اوزندنگنه معنی آڭلارلمی تورغان اداتلر کشی اسملری، هم الف آیتلوب یا یازلا تورغان عربچه سوزلردن (۱) باشقه سوزلرده قوشلوب یازلورلر.

مکتبدن اویگه قایتدم، بالغه چین بانتقان، ساعتکه قارا!، کشیلر کیامیلر، کیلمك کیتمك، قایتمق، یچانلك، اوچنچی کون اسماعیل‌دن یوسف‌غه خط کیلگان، الله‌تعالی گه شکر قیلورغه کیرك. موسی، عیسی، یحیی پیغمبرلر ایدی.

علی‌نك طاقیه‌سی کچکنه‌در. بو کونگی یمورقه ایرته‌گی تاوقدن یاخشیدر. مصطفی‌نك سویله‌گان سوزنده معنی‌دن اثرده یوق. فنوی‌نی تقوی‌لردن سورارغه کیرك. مصطفی‌نك حتی آشارینه‌ده یوقدر.

س: مکتبدن دیگان سوزده نه اوچون (دن) اداتنی باغه قوشوب یازدك؟ نیگه نوننی دالغه قوشمادك؟ اسماعیل‌دن یوسف‌غه دیگانده نی اوچون (دن) و (غه) اداتلرنی قوشوب یازمادك؟

(۱) ۳ نچی قسم ۹ نچی قاعده‌ده بیان قیلنقان سوزلر.

§

۷ نچی قاعده — قایدن، کمدن، نرسه‌دن دیوب سورالغان سوزلرنڭ جوابنده آیتلگان سوزلرده دال ایله نون آراسینه الف، یا، همده های رسمیه یازلماس.

قازاندن، کتابدن، فاتح‌دن کبی بونلرنی قازانـدان، فاتح‌دەن، کتابدین صورتنده یازو خطادر.

فائده:

قازاندن دیگان سوز قایدن سؤالنه جواب؛ فاتح‌دن دیگان سوز کمدن سؤالنه جواب، کتابدن دیگان سوز نرسه‌دن سؤالنه جوابدر.

کم، کمگه، کمدن جانلی حیواندن سورالغانده، نرسه، قایده، نیگه جانسز نرسه‌لرده استعمال قیلنمقده‌در. (قایـده بر اوروننـده ایدکنی بلدره‌در).

§

اوقـو یازودن قیمتلی نرسه یوقـدر. گزینه‌دن عجب خبر اوقودم. علم مالدن قدرلیدر. علی شریکلرندن آرتق بلدی. قولـکدن کیلمه‌گان اشدن بیز! بازاردن کتابلر آلـدم. ترجمان گزینه‌سی قریمده باغچه سرای شهرندن چقا. آشاودن اچو کوبراك. آولدن شهر یاخشیدر.

اشکافدن فلان کتابنی آل. بوکون مکتبدن چقمادم.

کوب یاشاغاندن سوراما، کوب اوقوغاندن سورا!

کوبدن کوب، آزدن آز بولور. لیموندن افلیسون تملی برلا.

سؤاللر: یازودن دیگان سوزده نه‌اوچون دال ایله نون آراسینه الف، یا، هـای رسمیه‌لردن براونی یازمادك؟ یازودن دیـگان سوز

شول اوچ سۆالنك قايوسينه جواب بولغان؟ يازودن ديـگان سوزده نيگه دالنی واوغه قوشوب يازمادك؟ يازودن قيمتلی ديگاننك نه اوچون نوننی قافقه قوشوب يازمادك؟

§

٨ نچی قاعده - قايده، كمده، نرسەده سۆاللرينه جواب بولغان سوزلرنك آخرندەغی اوستلی دال حرفی قاندای قالون آيتلسەده اوستكه علامت اوچون الف يازلمای، های رسميه گنه يازلور.

يوسفده علم بار. اوستالده كتاب كوب. ايوده هيچ كمده يوق بازارده بو كون بر كشيده يوق. تاوده كيك برلا. ايگنده كيباك برلا. بيچده كل كوبدر. محمد عليه السلام مكەده توغدی، مدينه شهرنك وفات بولدی. بيرماگان باينك فائده يوقدر. قوناقده كوب تورميلر. بازارده كتابده، قلمده، كاغدده الحاصل هر نرسەده باردر.

س — يوسفده ديگان سوزنی نيگه دالدن صوك الف يازمای هاغنه يازدك؟ نيگه قاغه دالنی قوشمادك؟ علم بار ديگاننك ميمنی باغه نيـگه قوشوب يازمادك ؟ اوستالده ديـگان سوز شول اوچ سۆالنك قايوسينه جواب بولغان؟

§

٩ نچی قاعده — كمگه، نرسەگه، قايده سۆاللرينه جواب بولغان سوزلرنك آخرندەغی اوستلی غ، ق، ك حرفلرندن صوك اوستكه علامت بولو اوچون الف يازلمای های رسميه گنه يازلور. (١)

(١) بو قاعدەنی مفصول اليه اداتی ديوبكنه يورتلورگه يازاسەده نكن صرف ترتيبی كورمگان بالالرغه اوقوتلدقندن برلای اوزون يازوغه لزوم كورلدی.

بزلر مصطفی‌غه آشارغه باردق. بالالر مکتبکه سبق اوقورغه بارالر. مسجدگه نمازغه بارالر. اورمانغه اوتونغه بیك كوب كشی کیلدی. بو کون بازارغه چقمادم. آرباغه اوتوروب قرغه چقدم. دفترگه یازو یازالر. اویگه قوناقلر کیلدی. بالالرغه‌ادب تربیه بیك کیرك. تاتار خاتونلری شالـگه، چاپانغه تورتوب یوریلر.

س — مصطفی‌غه آشارغه دیگان سوزلرده (غ) دن صوڭ نیگه الـف یازمادڭ؟ مکتبکه دیگان سوز شول اوچ سؤالنك قایوسینه جواب بولغان؟ مسجدکه دیگانده (ک) نی (د) گه قوشوب نیگه یازمادڭ؟ بو کون بازارغه دیگانده نوننی باغه قوشوب نیگه یازمادڭ؟

۱۰ نچی قاعده — ادوات نفی اولان: (یوق، توگل، سز، ما) لردن (یوق، توگل) ایکاوی کلمه‌گه قوشلمای (سز، ما) ایکاوی قوشلوب یازلورلر. (۱)

(نفی بر نرسه‌نك یوقلغنی، بولماونی بلدرتو.) (توگل = ایماس ایکاوی بردر).

ایوده یوق، بای توگل، آیاقسز کشی یوری آلمی. اویله یئمی مکتبدن قایتما. آنچه رمالی بولماغان کشی بای توگلدر. بو اورمانده برتغچلر یوقدر. علمسز کشینك بر تیننك قدری یوقدر. بازارغه اشسز بارما.

بونلرنی، ایوده‌یوق، بایتوگل، آیاق‌سز . . . . . صورتنده یازو خطادر.

س — ایوده یوق دیگان سوزده (ه) نی (د) گه قوشوب نیگه یازمادڭ؟
آیاقسز دیگانده قافنی نیگه (ا) غه قوشمادڭ؟

(۱) ٦ نچی قاعده‌ده آیتلگان بوینچه (سز، ما) لرده اسلر.... گه قوشلماسلر.

(مفرد وجمع)

سوزنك معناسی یالغز برنرسه‌نیگنه بلدرسه اول سوز مفرد بولا: قلم، کتاب، آربا، لامپا، ازبا، قوی، آت شهر کبی.

اگر معناسندن بردن آرتق نرسه آڭغارلسه اول سوز جمع‌در. جمع مفردنك آخرینه (لر) اداتی کیترو ایله یاسالادر. قلملر، کتابلر، آربالر، لامپالر، ازبالر، قویلر، آتلر، شهرلر کبی.

قلم دیگاچ معناسندن یالغز برگنه قلم آڭغارلا ایدی، آنارغه (لر) نی قوشقاچ جمع بولوب قلملر آڭغارلدی.

§

۱۱ نچی قاعده – ادات جمع اولان (لر) قالون هم نچکه آیتلگان سوزلرده لار یازلمای (لر) گنه یازلور. (۱)

قوناقلر کیلوب کیتدیلر، بو زمانده یاڭی مکتبلر کوبایدی. سبقلر جیگگلایدی. قویلر قیمتلندی. ایگنلر اوڭدی. کون کورولر بیك تارایدی. کتابلرده معنالی سوزلر کوب بولادر. یاز کونی قارلر اروب، صولر آغوب، کونلر جلنه‌در. شهرلرده بایلر کوب بولا. فقیرلر بایلرغه خدمت ایته‌لر. برزنك کیبتده: قلملر، کاغدلر، چای شیکرلر، اون، توزلر، تیمر تومرلر، بکی، تویمه‌لر باردر.

س – قوناقلرنی نه اوچون (لار) صورتنده یازمادڭ؟ . . . . .

(۱) لکن بعضلر قالون آیتلگان سوزلرده لار (نچکه آیتلگانلرده لر) یازولرده معقوللیلر. . . .

§

۱۲ نچی قاعده — ترکچه‌ده گی ادات مصدر اولان (مق، ملك) ده میمنی ق، ک‍ لردن آیروب یازلماس.

اوقومق، یازمق هنرلرنك آرتغیدر. یاغشیلق ایله آیتو سوکملدن فائده‌لیدر. چاقرمق سزدن بولسه بارمق بزدندر. کیلمك کیتملك مصدر صیغه‌سیدر.

گزینه اوتومق فکر آچمق دیمکدر. اوینامق، کولملك، یوزوقلق قیلمق شاکردگه یاراماس. باروب یتملك کیرکدر.

§

امّا ادات مصدر بولمای نفس کلمه‌دن بولغان (مق، ملك) لرنی مصدردن آیرو اوچون میمنی ق، ک‍لردن آیروب یازلور. باشماق، توقماق، ایکماك، کولمه‌ك، قایماق، بارماق، چاقماق تاشی، چولمه‌ك.

تنبیه: مصدر فعللرنك توبیدر. یعنی هرفعل مصدردن آلنه‌در. مصدرنك مق، ملك اداتلرینی آلساك امر صیغه‌سی حاصل بولادر: کورملك مصدر کور امردر.

III.

«۳ نچی قسم»

عربچه سوز وکشی اسملرنده رعایه قیلنه تورغان قاعده‌لر:

اوقو هم یازوده عربچه تل بزم ترکچه‌گه قاراغانده نیچه درجه

آور ایدگنی اصلا شبهه یوقدر. بو آورلغنڭ باشلیچه سببلری اېسه:

١ نچی عرب تلنده حرکه‌لرنڭ سوز آراسنده بولماویدر.

٢ — عربچه ادغام بولاویدر.

٣ — تنوین کبی بعض حرفلرنڭ تلفظده بولوبده یازوده بولماویدر.

٤ — بعض حرفلرنڭ یازوده بولوبده آیتگانده بولماویدر.

٥ — عربچه‌ده ض، ث، ذ حرفلری کبی بیك قیین مخرجلی حرفلرنڭ بولویدر.

٦ — عربچه‌ده سوزلرنڭ ایشتلگان روشچه یازلماویدر. زیره سوزلرنی ایشتلگان روشچه یازماو بیك قیینلق بیدا قیلمقده‌در. بزم ترکچه‌نی‌ده طوغریسی مشکل وآورلغغه توشرگان شول عربچه سوزلرنڭ کوب آرالاشوب همیشه عرب قاعده‌سنچه استعمال قیلنولریدر.

١ نچی قاعده — آخرنده لفظة‌الله بولغان اسملرده شول لفظة‌الله‌نڭ آلدنده واو ایشتلسه‌ده یازلماس.

نعمت‌الله، عین‌الله‌دن قلم آلوب عبادالله‌غه بیردی. فضل‌الله رحمت‌الله، عبدالله، احمدالله، عزت‌الله بیشاوی اورمانغه کیتدیلر. لطف‌الله گزیته اوقودی، عنایت‌الله تکلاب توردی. بو کون سخی‌الله افندی عطاءالله‌غه آشقه باردی. زینت‌الله بایده صفی‌الله، علی‌اه، جارالله اسملی بریگاشچیکلر باردر. نورالله آغاینڭ کلیم‌اه، اهل‌الله، عارف‌الله خیرالله اسملی دورت اوغلی باردر.

بونلرنی نعمتوالله، عینواه . . . . . صورتنده یازو خطادر.

س — عبادالله دیگانده لفظة‌الله‌نڭ آلدندن نیگه واو یازمادڭ؟

§

٢نچی قاعده -- آخرنده (دین) لفظی بولغان اسملرده آیتلماسه‌ده‌شول(دین)لفظندن اول(ال)یازلور.

علاج‌الدین، نورالدین، مفتاح‌الدین، یوم‌الدین، عین‌الدین، شمس‌الدین، قمرالدین، فخرالدین، حسن‌الدین، علاءالدین، شهاب‌الدین، ناصرالدین، عزالدین، قطب‌الدین، حسن‌الدین، شیخ‌الدین آغایلر بیك فکرلیدر.

افضل‌الدین بیك طرشادر. خواجه نصرالدین بیك قزق

س — حسن‌الدین دیگانده دین لفظندن بورون نیگه (ال) یازدك؟

ج — آخرنده دین لفظی اولغان سوزلرده . . . . .

§

٣نچی قاعده — آخرنده (الدین) لفظی بولغان اسملرده شول الدین لفظندن اول (ت) ایشتلسه‌ده یازلماس.

صدرالدین، نظام‌الدین، نجم‌الدین، خیرالدین، علم‌الدین، ضیاءالدین، عمادالدین، فخرالدین، سیف‌الدین، سراج‌الدین، سعدالدین، عرفان‌الدین، کمال‌الدین، خیال‌الدین، جلال‌الدین، برهان‌الدین، فصیح‌الدین، بهاءالدین، غیاث‌الدین، شرف‌الدین.

بونلرنی ایشتلگانچه: صدرت‌الدین، نظامت‌الدین . . . . . . صورتلرنده یازو خطادر.

س — صدرالدین‌نی نه اوچون ایشنلگنچه صدرت‌الدین صورتنده الدین‌دن اوّل (ت) یازمادك؟

ج — آخرنده الدین لفظی بولغان . . . . . . الدین‌دن اوّل (ت) ایشتلسه‌ده یازلماس.

٤نچی قاعده — ایکی کلمه‌دن جیلغان سوزلرده ایکنچی سوزلرنك اولگی حرفی تشدید‌لی بولسه آندن اوّل (ال) یازه‌ق تیوشدر.

تنبیه: بو قاعده‌نك ادغام شمسیه‌گه مناسبتلی ایدکنی شاکردلره آنی قیلوب بلدررگه تیوشدر. اگر بالالر تجوید کورگان بولسه.

عبدالرحمن، عبدالستاردن الوغراقدر. عبدالرشید عبدالرزاق بعدالظهر شهرگه کیتدیلر. قبل‌الزوال = توشدن بورون. طلعت الشمس = قویاش چقدی دیمکدر. عبدالرحیم آبزی خیرالدین آغایغه آت بیردی. عزالناس=آدملرك حرمتلیسی، علم‌الطبیعة طبیعت علمی معنالرنده‌در. علیه السلام.

س — عبدالرحمن‌نی نه اوچون عبدرحمن صورتنده الف‌لامسز یازمادك؟

٥نچی قاعده — ایکی کلمه‌دن جیلغان سوزلرده ایکنچی سوزنك اوّلنده (ل) ایشتلوبده شول لامدن سونك قمریه‌حرفلرندن اولان (ابغ حجك وخف عقیمه) حرفلرندن بری کیلسه شول لامدن اول الف یازه‌ق کیرکدر.

عبدالحی، عبدالهادی، ربیع‌الآخر، ذی الحجة، عبدالقیوم، لسان‌العرب، باب‌المسجد، سقف‌البیت، عبدالاحد، عبدالکریم، فی‌الکتب، عبدالخالق، عبدالقادر.

عبدالحق بازاردن عبدالباری‌غه کتابلر آلروب قایتقان. عبدالجبار، عبدالواحد شریك بولوب سبق اوقیلر. عبدالحمید حاضرگی ترکیه پادشاهسیدر. عبدالکبیر ربیع‌الاول آینده توردی. نورالقمر = آینك یاقتیسی دیگان سوزدر.

بونلرنی: ایشتلگانچه عبدلحی، عبدلهادی، ربیع‌لآخر عبدلحق... صورتلرنده یازو خطادر.

س — لسان‌العرب دیگانده نه اوچون ا لعرب‌نك لامندن اوّل الف یازدك؟

ج — ایکی کلمه‌دن جیلغان .... لامدن اول الف یازو کیرك بولغانغه کوره.

§

٦نچی قاعده — عربچه سوزده بر حرف ایکی قات ایشتلوب شونك اولگیسی ساکنلی بولسه برسی گنه یازلور.

تنبیه: بو ٦نچی قاعده عرب تلنده (ادغام) اسمنده ذکر قیلنه‌در. هر تشدیدلی حرفلر شوشی قاعده بوینچه ایکی حرف ایشتلسه برسی‌گنه یازلادر.

حتّی، امّا، منّا، الثّمر، مکّه، جدّه، معلّم، مؤذّن، مدرّس، قدّوس، مصوّر، عمّا، حج‌که باروچیلر مکّه شهرینه جدّه آرقلی بارالر، محمّد علیه السلام پیغمبردر. الله تبارك وتعالی جنّت جهنّم‌نی حاضرلاب قویغاندر. ملّت‌که امّت خدمت ایندرگه کیرك.

§

۷نچی قاعده — عربچه سوزلرنك اولگی حرفی الف ایله کوته‌ریلوب ایکنچی حرفی آستلی اولارق آندن سوك بر گنه حرف بولسه آستقه علامت اوچون (یا) یازلماس.

تنبیه: بو قاعده (فاعل) وزننده بولغان اسم الفاعللره مخصوصدر. عالم، جاهل بر توگلدر. صابر، صالح، بر توغانلردر. کامل، فائق، شا کرافندی بالالریدر. ظالم کشی عادل بولمیدر. فاتح کتاب یازا، راسخ ساعت اشلی. آنداى مقصودینه نائل بولغان کشی نادر بولور. قادر غافل آدم توگلدر. ضارب سوغرچی، ناصر، بولشوچی دیمکدر. باطل اشنك فاعلی هیچ بر وقت اوگماس.

جاعل، یاسر، حامد، لاحق، سابق، سالم، جامع . . . .

بونلرنی: عالیم، جاهیل، صابیر، صالیح . . . . صورتلرنده یازو غلطادر.

س — غافل دیگانده نه اوچون لامدن سوك آستقه علامت اوچون (ی) یازمادك؟

ج — عربچه سوزلرنك اولگی حرفی . . . . . . آستقه علامت اوچون یا یازلماس.

س — کاملنك لامینی نه اوچون فائقنك فاسینه قوشوب یازمادك؟ فاتح دیگانده (ت)نی الفگه نیگه قوشمادك؟

۸ نچی قاعده – سوزنڭ آخرنده‌غی (ت) عربچه‌ده ایکی تورلی یازلا' بری (ت) صورتنده اوزون تا ایکنچی (ة) صورتنده تاءً کرد دیورلر.

قایسنی سوزده اوزون تاء قایسی سوزده تاء کرد یکیر کلکنی آیرو خیلی مشکلدر.

عربچه‌نڭ بو کبی نچکه قاعده‌لرنی آیرو خیلی مشکل اولدغندن ترکچه‌گه آرالاشوب کوب استعمال قیلنه‌غده اولان عربچه سوزلر (ت) صورتنده‌گنه یازلورلر.

زکات، شفقت، رحمت، صلات، حیات، ملت، امت، عادت بزنڭ خلقده آیت کبیدر. ملت اشی آرتندن یررو عبادتدر. خدا اینڭ بیرکان نعمت‌لرنده کوب حکمت‌لر باردر. بالالرغه مکافات بیرو بیك فائده‌لیدر.

حیاسزغه رعایت قیلمـــــاسلر. هجرت کوچو دیمکدر. آخرت کیله‌چك اوز مدت‌نده. کشینی عزت حرمت قیلو زور مروت‌لیکدر.

۱ . محمد، احمد، عبد، مسجد کبی اسملرنی هر وقتده دال ایله یازو تیوشدر.

۹ نچی قاعده – عربچه‌ده بعض سوزلر باردر که الف ایله اوقولوب (ی) یازلور.

تعالی، مولی، اخری، یحیی، مصطفی، موسی، عیسی، مرتضی، تقوی، فتوی، حتی، الی، معنی، دعوی، مثوی، اعمی، حبلی، اعلی. اولی، اهدی، رمی، فعلی حبرلی.

س — تعالیٰ نی نه اوچون ایشنلـگانچه الف ایله تعالا صورتنده یازمادك؟
ج — الف ایشتلوب یا یازلا تورغان عربچه سوزدن بولغانغه کوره.

§

۱۰ نچی قاعده — همزه عربچه سوزده سوزنك اولنده بولسه (ا) صورتنده یازلور.

اَکَلَ، اخذ، اِبل، اَجاب، اَحمق، اَدب، اَعلم، اَبَدْ، اَبرص، اِبعاد، اِبلاغ، اَب، اُم، اِبن، اِبنة، اَخ، اُخت، اِنسان، اِعلام، اَبیض، اَسود، اَحمر، کبی.

تنبیه: بعض محررلر اگر همزه اوستلی یا اوترلی یا ساکنلی بولسه (أ) صورتنده، آستلی بولسه (إ) صورتنده یازمقدەلردر. آست، اوست، اوترلی بولا تورغان (همزه)، همیشه ساکنلی‌گنه بولوب کیلـگاننی (الف) دیوب یورگزلادر.

۱۱ نچی قاعده — اگر همزه کلمەنك اورتاسنده کیلوب اوستلی بولسه (أ)، اوترلی بولسه (ؤ) آستلی بولسه (ئ) صورتنده یازلور.

اگر ساکنلی بولسه آلدندەغی حرفك حرکتینه قاراب یازلور. (۱)

مؤمن، لُؤم، مؤنة، سأل، یئس، سائر، سائل، رَأْس، بِئْر،

(۱) اگر آلدندەگی حرف أوترلی بولسه (ؤ)، اوستلی بولسه (أ) آستلی بولسه (ئ) صورتنده یازلور دیبکلر.

تأخیر، تأدیب، تأنیث، دائم. قائم، نائم، تأذی، تأنیس، تأویل، اولئك، جئث، اسرائل، لئن، خزائن، کبی.

§

۱۲نچی قاعده — اگر همزه سوزنك آخرنده اوستلی بولسه (أ)، اوستلی بولماسه باری (ء)صورتنده یازلور.

شیاءً، براً، شیءٌ، دفءٌ، سباء، ضوء هناء السماء، دعاءً، نداءً، باءساء، سوء، غشاء، اداء، نساء جزاء، شاء کبی.

IV.

«٤نچی قسم»

یازو آراسنده‌فی اعتبار قیلنا تورغان علامتلر حقنده:

۱ — تعجب وخطاب اشارتی (!) در. یعنی بر آدمگه قاراب سوز ایتکانده یاخود بر سوزگه عجبلنگان وقتده قویلا تورغان اشارت (!) کبی:

محمود افندی! سز ملتکه خدمت ایته‌رگه تیوشلیسکز؛ ولی برادر! بوندی قوری لافنی قویساکز یاخشیدر. قارا الی بو نیندی سیمز! بو نیندی اش!.

۲ — تفصیل اشارتی (:) در.

بر قدر نرسه‌نی بیلگلی قیلوب ساناب کیتکانده یاخود براونك سوزینی نقل قیلغانده آلده قویلا تورغان علامتدر. کوز کونی یافراقلرنی قویا تورغان آغاچلر: ایمه‌ن، قاین، جوکه، شمرت، اوساق، آلما، آغاچی.

بن شول سوزلرنی ایشتدم: «تیزدن حربت ساعتی سوغاچق ایمش» جمله‌لرنده‌گی آستلی اوستلی ایکی نقطه‌در.

۳ — سؤال اشارتی (؟) در.

بو سوز جمله‌نك بر نرسه‌نی سوراو اوچون بولغانینی بلدرته تورغان (مو) و (می) اداتی آخرینه، هم نه اوچون؟، نیچوك؟ نیگنه نیندی دیوب سؤال قیلغان جمله‌لرنك آخرینه قویلا تورغان علامتدر.

نیگه سن یوقلیسك؟ سز نیندی گزینه اوقیسز؟ بو کون قرائتخانه‌گه بارمیسکمی؟ حالسکز نیچوك؟ قازاندن کوبدن قایتدکزمی؟ سزنك شهرده مکمل مکتب مدرسه‌لر بارمی؟ کبی.

٤ — ژیرگول = زپاتای، کیری واو، ضمهٔ معکوسه (،) در.

جمله‌لرده بر سؤالگه جواب بولا تورغان، معنالری بربرینه یاقین کلمه‌لرنی آیرر اوچون قویلور.

حسن، کریم، فائق، شاکر افندیلر کیلدی.

بازاردن: کتاب، قلم، کاغد، قرداش...لر آلدم. یاز، کوز، جای، قش‌نی مواسم اربعه دیوب آیته‌لر. بر جمعه‌ده (آطنه‌ده): شنبه، یکشنبه، دوشنبه، سه‌شنبه، چهارشنبه، پنجشنبه، جمعه اسملی جیدی کون باردر.

اگر (بو، هم) کبی عطف حرفلرینی شول سوزلرنك آراسینه قویلسه اول وقتده کیری واو قویلماس. لکن (و ، هم) حرفلری تکرار قیلنسه اول وقتده ینه کیری واو قویلور. حسن، وشاکر، هم کریم، فائق کیلدیلر کبی.

۵ — تفسیر اشارتی (   ) در. (یعنی ایکی دوغا) بر سوزنك معناسنی آیتکانده قویلا تورغان ایکی دوغا علامتیدر.

ارض (یېر)، مکتب (بالالر اوقی تورغان ایودر)، دوقتور (ایمچی) قریه (آول) کبی.

٦ — نقل اشارتی « » در.

بر آدمنک سوزینی کوچروب اینکانده قویلا تورغان قارا قارشی ایکیشار دال اشارتیدر.

احمد افندی بالالرنی: «گزینه وکتابلر اوقوب هر نرسه‌دن خبردار بولورغه طرشکز، بو زمان علـوم معارف زمانیدر. علم ومعارفسز خلق، باشقه‌لرغه قول واسیر بولودن باشقه اشکه یارامیدر» دیوب اوگتلادی. دیگانده‌گی احمد افندی سوزینک اوّلده هم آخرنده‌غی داللر کبی.

۷ — کوب نقطه‌لر (. . . . . کبی).

سوزنک تمام اولمادغنی بلدرر. یاسه ایتووی قبیح ویاراماز سوزلرنی ایتمیچه شونک اورنینه قـویلور. سکا شونی ایتام . . . . . یه ایکنچی‌گه قالسون.

علی فائق‌نی: سن اوکماغان . . . . . دیوب سوکدی. ملتکه خدمت ایتمه‌گان کشیلر غافل، یالقاو . . . . درلر.

۸ — مساوی اشارتی (=) در.

ایکی سوزنک اوک طرفنده‌غیسی ایله سول یاقنده‌غیسی‌نک بردای ایکانینی بلدرر.

ایکی بیش = اون، سازین = ۳ گز. ۳ ایله بیش = ۸. جبل = تاو. قرائت = اوقو. انسان = آدم. کبی؛

۹ — تکذیب اشارتی (!) در.

سویلنگان سوز، ایتلگان جمله‌گه اوشاناماونی بلدرته‌در.

بزنک شهرنک ایشانی عیبدن خبر بیره‌در (!)

عالم کشی چالما چابان کیگان بولا (!)

اوقوغان کشیدن اوقوماغان آرتقدر (!) دیگان جمله‌لرده ایکی دوغا ایله نقطه‌لی الف کبیدر.

۱۰ — نقطه (.) در.

جمله یا سوز تمام بولغانده قویلور.

حق اش عقلغه یاقیندر.

گزینه فکرنی آچادر.

علم کمالتکه ایرشدره‌در.

بتون سعادت دنیاویه واخراویه علم ایله‌گنه‌در. دیگان جمله‌لرده آخرغی نقطه‌لر کبیدر.

صوك.

کتبخانهٔ شخصی
رستم سعید اوغلی عمران
(u.u8686@gmail.com)

ФАТИХ САДЫЙКОВ

ЯЗУ КАГЫЙДӘЛӘРЕ

«Иман» нәшрияты
Казан-1998